

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis lesv Pars ...

Libris Qvatvor Conseqventibvs Pertexens, Quae post beatum S. Xauerij
Obitum Soc. Patres ad Dei gloriam in iisdem Prouinciis gessere

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1667

32. Firandum PP. reuocantur moritur F. Silua.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11445

more iurando assueti, supersedeo ceteris laudibus quarum mihi nullus sit finis, sed dico iterum quod initio posui, certum mihi esse Spiritum sanctum inhabitare has insulas, versarique cum his Christianis, *singi* enim haud posse alioqui, unde tanta illis virtutum vberitas suppetat.] hæc ille iis consentanea, quæ spectatorum relatu testium de illis superius scripsimus. His dum occuparetur interdiu Fernandes, noctu sibi de somno horas aliquot seponebat, quibus libellos componeret ad piam fidelium institutionem; & nostrorum ex India commodo, linguæ Iaponicæ rudimenta. Septem enim mensium spatio instruxit Grammaticam quæ eius linguæ sermonem proprium certas redegit in regulas, sed hæc multorum voluminum Iaponicæ lucubrationes, nocte quadam; fortuito cubiculi eius, palearij scilicet, igne perierunt, graui nostrorum illic recentium operatorum iactura. Tacuximæ attamen nec ipse nec Froes ita erant affixi vt non alibi quoque, & seminarent, & meterent. Ichiceuchi Fernandes prædam eripuit dæmoni, annos possessam nonaginta, tam diu vixerat anus quam Christo lacratu est, & annos peregrinando contriuerat quocumque audisset idolum, aut ritum frequentari, peccatorum indulgentiis celebrem: quare diuitem licet, claræque natalibus Bonziji ad sanguinem munxerant, cum præter salutem misera nihil desideraret: grandi falce felicem se credebat remissionum emptarum à Bonziis caro merita sua vendentium, sed veste præ omnibus è charta simplici, cui vitam Amidæ actaque singula, sua manu Archibonzius pector illiuerat, hanc ipsa thesauro sibi partam, moritura parabat induere, nihil addubitans quin culpis omnibus, pœnisque absoluta, in cœlum recta euolaret, sic enim ferebat superstitio Iaponum, & Bonziorum auara cupiditas. Quod autem veri boni amans fraude potius aliena, quam suo scelere in eo quaerendo aberraret, respexit miseram, & simplicem Deum, & ministerio Fernandis ad agnitionem veræ lucis, vitæque perduxit, ad quam flens tot annorum cæcos, & insanos labores, collectas in fascem syngraphas, vestem, diplomata, aliaque Bonziorum sacrilega ludibria in flammam coniecit, quod factum in eiusmodi fœmina, sanè heroicum, Deus illi tam largo præmio rependit, vt Baptismo lustrata, mox sancta fuerit, tercentas quotidie salutationes Matri Virgini dicebat; bis terue quot noctibus surgebat ad orandum, vix efferebat templo pedem, & cum ægrè se antea moueret, visa Baptismo iuuenescere Tacuximam venit, sanctæ illius Christianitatis aspectu fruitura.

32.
Firandum
P.P. reuocan-
tur moritur
E. Silua.

Metebant hos fructus operæ P. Froes, & F. Fernandes in vicinis Firando insulis; Firandi nequaquam, prohibente illos portus sui hospitio Rege Christianis rebus inimicissimo, qui etsi luctis immaniter inhians quibus Lusitanæ ab India & à Sinis naues, portum illum augebant, sæpiùs confirmasset ab se reuocandos, datam fidem semper fefellerat: quamobrem hoc anno 1564. Augusti 17. in prospectum Firandi cum Meaco venisset nauis S. Crucis, Præfecto eius Almeida plurimum institit Turrianus, vt vellet portum alium optare, ne Christianismi, & Bartholomei Regis sæuum

læus hostis, illo quæstu fieret in Christum ferocior: annuente Præfecto,
 mercatores & nauæ reclamant, pertæsi dierum ultra quadraginta nauig-
 ationem procellis infestam perpetuis, & auiditate præsentis commodi,
 leucarum iter quadraginta, Cocinozum vsque, Christi obsequio negan-
 tes; sed hoc ab iis non impunè peccatum: quod illic damnum ab igne, &
 à prædonibus tulere decem millium aureorum æstimatione notatum est.
 Hinc rerum suarum iam consultiores, suaptè tum spontè, tum Frois sua-
 su, disertè Regi significant; suarum mercium diribitionem si gratum ha-
 beret firandi heri, Firandum Patres reuocaret; solum ædi sacræ illis tri-
 bueret, pro illa quam furor Bonziorum, ipso annuente, flammis dele-
 uisset, ad hæc breui responso, & celeri; cupiditate consiliaria, & apud
 illum omnium arbitra Rex; nauis inquit, portui succedat; Redeant bo-
 nis auibus Firandum Patres; Christianos inuicent quos volent: templum
 statuunt quo loco maximè duxerint opportunum, quæ ut iussa, sic in
 opus redacta bona fide, sed probè memores Lusitani, & Christiani ciues,
 quàm contumeliosè à Bonziis, ante aliquot annos eiectus fuisset Villela,
 pensari hoc dedecus Religionis in eo sprete, altero tanto honore volue-
 runt, & Froem ac Fernandem magnificè in urbem induci. Die igitur
 Bartholomei Apostoli, superbo cultu nauim ornant S. Catharina, & iun-
 cum seu liburnam eodem in portu consistentem, illam Froem in littus,
 hanc Fernandem vecturam, suus cuique Præfectus, Lusitani complures,
 & nauæ proprio omnes visendi schemate, & varietate habitus peregrina.
 Christiani præterea ex vrbe ad littus festa omnes in veste, & alacres,
 exscendentes nauibus Patres gratulatorio tonitru machinarum omnium
 salutantur, inde versus palatium pergitur. Procedunt mixtim Christiani,
 sequuntur medij, nostri duo; pompam claudit Lusitanorum comitatus,
 ciues quidem viri, scemina, pueri confertis in turbam ordinibus, cum
 lachrymis, cantibus, gaudiis, quod contra spem omnem, & Regis Taca-
 nombi aduersum Christo ingenium Patres sibi cernerent restitutos, &
 velut triumpho de hostibus claros. Quin & ipse Rex festo annuere, &
 adplaudere visus, utcumque animo senserit, gaudere se vehementer dixit,
 aduentu Patrum; & humanissime affatus salutantes, dimisit: sub hæc vi-
 sendi officio perfuncti apud Antonium Sancturum Toparcham insularum;
 ratiq; promendâ non segniter concessam à Rege gratiâ metati sunt illicò
 ædi sacræ locum, accessitque mox ad eam extruendam, Lusitanorum er-
 ga Patres tam prompta quàm solita largitas, trecenti, & eò ampliùs du-
 cati: spontanea solùm nauium trium contributione, sed iuuit Christiani-
 tatem Iaponicam beneficio gratiori nauis S. Crucis, cum tres illi de no-
 stris aduexit Sacerdotes Baltasarem Costam, Melchiorem Fighuerodium,
 & Ioannem Cabralens, horum Figheredius Cocinozum ad Turrianum
 profectus est, Cabralis Tacuximam. Duobus qui Firandi iam erant comes
 tertius accessit, hoc subsidio mitigata est iactura F. Odoardi Siluæ, ante
 menses quatuor fato fundi, totus erat in conuersione Cauaxiri quam
 Turrianus illi crediderat, cum ex mediis eius, opimisq; laboribus euo-

catus est ad quietem: qui Cauaxiro Tacaxem deduxit Almeida, ut quod erat illi peculiariter in votis morientis oculos premeret Turrianus; de illo in Indiam sic scribit. [F. Odardum reperi quanto remediis egentiorum visitatis, tanto cœlestibus diuitem; sola fermè in ossa desierat. Mera laboris improbitate in morbum collapsus est; diu noctuque intentus diuinorum prædicationi, nec potus nec cibi meminerat, & feruentiorum ex fratribus agnouit neminem, nullum ipsi abibat, punctum temporis vacuum, qua diligentia non Iaponicas modo verum, & Sinenses affecutus est literas, tametsi difficiles, eiusque inuentum est Iaponica quam concinnauit Grammatica, cum eiusdem linguæ indice copioso, legis itaque Christianæ manifestandæ ardor onera illi imposuit debilitate afflictæ corpusculi grauiora; nec facilè scriptu sit, cum primùm Iaponiam attigit quàm acerba se tractatione maceravit, conatus sum equidem quæ mecum tuleram fomentis hominem recreare, sed cum ex eo præter spirans cadaver nihil prope restaret frustra fui, Turrianum sibi animam acturo adesse cupiebat, eò Tacaxem eum deuchere iussus sum, idque mare tranquillum, & noctem placidam feliciter nactus ut potui præstiti; nec item quicquam caritas intima Turriani erga illum omisit; sed hunc vindicauerat sibi Deus, decimo post appulsum die finem viuendi fecit, sumpta bis Eucharistia, & relicto nobis humilitatis eximia, patientiæ, aliarumque virtutum quæ in illo splendebant illustri exemplo.

33.
De Turriano,
Rege
Bangî, &
Omuriz.

Cæterum Firandi dum religio instauratur, eam aliis quoque locis restituebat in iura pristina Turrianus. Vastata ut dictum flammis Vocoxura, nauigauit Tacaxem, leucarum itinere quinquaginta (est hic Regnis Bungi, & Arimæ, portus conterminus, cum pago) consolatus est obiter nonnullos Christianorum pagos; in iis vnum Neophytos habentem octingentos, inter quos Leo claritudine generis excellens, non est passus aliud quam ad se illum diuertere, gratificatus hac sua hospitalitate, tum sibi priuatim, tum fidelibus cœteris, qui eandem in domum extemplo confluxere, noctemque illam diuinis à Patre audiendis magno animi sensu, & lachrymarum copia exigebant; cum ecce tibi de repente saxorum tempestate fenestras lapidari; belluinos tolli ululatus, conclamari immuni strepitu foras foras, nominatimque Turrianus probrosis vocabulis appellari, concinnarat bacchanal huiusmodi Bonziorum turba, Patris illuc aduentum ab exploratoribus edocta, sed ludum insolentem proximè abfuit, ut sua clade postrema luerent; Religione quàm iracundior Leo suos in armis esse iubet; familiam sanè numerosam, obseruabatur enim tanquam Princeps, comportari paleam, & sarmenta mandat, eertus ignem cœnobiis subdere, viuosque in iis Bonzios cremare, & ibat res dicto citius in opus, nisi hunc denique placasset Turrianus, sunt planè Bonziorum daemoniorum genus, quod alia exsecratione, & carminibus aliis vix possit abigi. Postridie quidem comperto discrimine quod sibi dementes consciuerant, ad eò refrixit illa eorum temeritas stolidi, ut per octo dies quibus illic fuit Turrianus, nemo ad vicum in quo erat Leonis Palatium